

Τοιαῦτα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γράφει ὁ περίφημος τοῦ Ναπολέοντος ἀρχιγραμματεὺς Καμβακέρης [Cambacérès], συνωδᾷ πρὸς τὰς τῶν ἀρχαίων φιλοσοφικὰς διδασκαλίας καὶ τὰς χριστιανικὰς.

ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ ΚΡΗΤΗΣ.

Ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει τὸν Λαβύρινθον τῆς Αἰγύπτου, πλῆσιν τῆς λίμνης Μοίριος. Ἦσαν δὲ δώδεκα παλάτια συναφῇ, ἔχοντα μεταξύτων συγκοινωνίαν, εἰς τὰ ὅποια ἡριμούντο τρισχίλιοι θάλαμοι, ἐξ ὧν οἱ χίλιοι πεντακῶσιοι ἦσαν ὑπὸ τὴν γῆν. Ὁ Στράβων, ὁ Σικελιώτης Διόδωρος, ὁ Πλίνιος καὶ ὁ Μέλτης, γράφουσι τὸ ἀξιοθέατον αὐτὸ ἔργον μετὰ τοῦ αὐτοῦ θυμασμοῦ, ὡς ὁ Ἡρόδοτος. Οὐδεὶς ὁμῶς εἶπεν, ὅτι οἰκοδόμησαν αὐτὸ οἱ Αἰγύπτιοι· ἵνα περιπλανῶσι τοὺς θέλοντας νὰ τὸ περιδιαβῶσι. Ἀλλ' εἶναι φανερόν, ὅτι, ἐάν τις περιερχέτο αὐτὸ ἄνευ ὁδηγοῦ, ἐκινδύνεε ν' ἀποπλανηθῇ. Ἡ λέξις λαβύρινθος, κατὰ γράμμα ἐκλαμβανομένη, ἐφάνερωνεν εἶδος τι διαστήματος ἀπὸ τείχη περιφραγμένον, καὶ ἀπὸ πύλλους δρόμους διατετηρημένον, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἐσταυρόνιντο, καθὼς οἱ τῶν κατοικίων, καὶ μεταλλείων, οἱ δὲ εἶχον περιστροφάς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μεγάλας περὶ τὴν ἀκρὰν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν ἀρχὴν, καθὼς αἱ σπειροειδεῖς γραμμαὶ αἱ ὁποῖαι φαίνονται εἰς τινὰς κογχύλας. Κατὰ δὲ τὴν μεταφράσιν, προσηρμώσθη εἰς τὰ σακατὰ καὶ ἀπατάλα ζητήματα, εἰς ἀποκρίσεις ἀμφιβόλους, καὶ παροξηνήμεν, καὶ εἰς ἐκεῖνας τὰς ἀνακρίσεις, αἵτινες, μετὰ διεξοδικὰς ἀποπλανήσεις, ὡς ἐπανάχουσιν εἰς τὸ, ὅθεν ἐξέλθομεν, τέρμα. Ποίᾳς κατὰ σκευῆς ἦτον ὁ τῆς Κρήτης Λαβύρινθος; Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρει ὡς συμπερασμὸν, καὶ ὁ Πλίνιος, ὡς ἔργον βεβαιον, ὅτι ὁ Δαίδαλος ἦν εἰς μικροτέραν ἀναλογίαν. Λέγουσι προσέτι, ὅτι, ὁ Μίνως ἐπρόσταξεν τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ, διὰ νὰ κρατῇ ἐντός αὐτοῦ περιεκλεισμένον τὸν Μινώταυρον, καὶ ὅτι εἰς τὸν καιρὸν τὸν δὲν ἐσώζετο πλέον, ἢ ὅτι διεφθάρη ἀπὸ τὴν παλαιότητα, ἢ τὸν κατέστρεψαν ἐπίτηδες. Οὕτως ὁ Σικελιώτης Διόδωρος καὶ ὁ Πλίνιος ἐθεώρουν τὸν Λαβύρινθον ἐκεῖνον ὡς μεγάλην οἰκοδομὴν, ἐνῷ ἄλλοι συγγραφεῖς περισιτῶσι ἀπλῶς ἄντρον, ἐσκαμμένον εἰς τὴν πέτραν, καὶ πλήρες ἀπὸ θρύμους ἐλικοειδεῖς. Ἐπὶ τῶν παραδόσεων τούτων μένει εἰς ἡμᾶς νὰ δεχθῶμεν τὴν πιθανώτεραν. Ἄν ὁ τῆς Κρήτης λαβύρινθος ἐτεχνεύθη ὑπὸ τοῦ Δαίδαλου ἐπὶ τοῦ Μίνως, διὰ τι περὶ τούτου, δὲν ἀνέφερον ὁ Ὀμηρος, ὅστις πολλάκις ἐγραφε περὶ τοῦ θασιλέως ἐκεῖνου καὶ τῆς Κρήτης, οὔτε ὁ Ἡρόδοτος, ὅστις περιγράφει τὸν τῆς Αἰγύπτου, εἰπὼν, ὅτι τὰ ὑπομνήματα τῶν Αἰγυπτίων εἶναι ἀνώτερα ἀπὸ τὰ τῶν Ἑλλήνων, οὔτε οἱ ἀρχαῖοι γεωγράφοι καὶ συγγραφεῖς τῶν λαμπρῶν τῆς Ἑλλάδος χρόνων; Ἀπονέμουναι δὲ τῷ Δαίδαλῳ τὸ τεχνούργημα τούτο, τοῦ ὁποῖου τ' ὄνομα μόνον ἀρκεῖ ν' ἀραιέσῃ τὸ ἀξιώπιστον τῆς παραδόσεως. Κατὰ ἀλήθειαν τὸ ὄνομα τούτο, καθὼς καὶ τὸ τοῦ Ἡρακλέους, ἐγένον κατασφύγιον τῆς ἀμαρτίας, ὅταν ἐκτείνῃ τὰς θεωρίας αὐτῆς εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνας. Ὅλα τὰ μεγάλα ἐπιχειρήματα, θὰ αἱ μεγάλοι πράξεις, αἵτινες περισσotέραν εἰχόντων δύναμιν ἢ νοῦν, ἀποδίδονται

εἰς τὸν Ἡρακλέα. Ὅλα δὲ τὰ ἀφορῶντα τὰς τέχνας καὶ ἀπαιτοῦντα κρίσιν τινὰ πρὸς κατόρθωσιν, εἰς τὸν Δαίδαλον.

Οὕτως ἢ ἄλλως, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν νεωτέρων τῆς Κρήτης περιηγητῶν τοιούτου τινὸς ἔργου, μετὰ γάλου ἢ μικροτέρου, ἢ ἀρχὴ ἢ τὸ στόμιον, φραγμένον ὑπὸ διαφόρου ὕλης διὰ χρόνον, σώζεται οὐ μακρὰν τῶν ἐρείπιων τῆς παλαιᾶς Γορτύνης, ἡ ὁποία σώζει ἄχρι τοῦ νῦν τὸ παλαιὸν ὄνομα, ὡς καὶ ὁ Λαβύρινθος, οἱ δὲ ἐπισκεπτόμενοι αὐτὸν εἰσέρχονται καὶ προχωροῦσιν ἐντὸς αὐτοῦ μέχρι τινὸς μετὰ τινος δυσκολίας καὶ λαμπάδων.

Μ Ω Μ Ο Σ

ΜΕΡΟΣ Α.

Τ Ο Α Γ Ρ Ο Κ Η Π Ι Ο Ν.

Πραγματικοῦν καθ' ὕπνου τὰς γλυκείας τῆς ἡμέρας μελέτας, καὶ ἀπολαύων ἤδη ὡς ὄντα τὰ τῆς ἐργηγόσεως ὄνειρα, εὐρέθην εἰς τερπνοτάτην ἡδυσίαν ἐρασμοῦ τινος χωρίου, ἐνθα διέταττον ἐπιμελῶς τὰ τοῦ ἡδύαρχομένου Ἀγροκηπίου μου. Τὰς διατάξεις τῆς οἰκοδομῆς, τετελειωμένης ἤδη, διεδέχοντο αἱ τοῦ κήπου, ἐνθα μετὰ πολλῆς προθυμίας καὶ ψυχικῆς χαρᾶς, ἐσημείουν τὰς θέσεις τῶν φυτευθησομένων δένδρων, τὰ ὅποια θεωρῶν ὡς ἤδη ῥιζωμένα καὶ θάλλοντα, ἐγκαυρίων διὰ τὰς ἀπ' αὐτῶν ἐλπίζομένας προσόδους καὶ εὐτυχίας μου. Αἱ φυλλοφόροι συκαμινάται μου μοὶ ἐχορήγουν ἀρκετὴν ποσότητα μετὰξῆς, καὶ ὁ συκεὼν μου, ὅχι μόνον τὰς φθινοπωρινὰς πρῶας διὰ τῶν γλυκυτάτων καὶ δροσερῶν σύκων αὐτοῦ ἐμάγευε τὴν γεῦσίν μου, ἀλλὰ καὶ τοῦ χειμῶνος τὰς δριμείας θλίψεις ἐγλύκαине διὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ. Εὐγνωμονῶ πρὸς τὸν Φάντασον [υἱὸν τοῦ Ὑπνου κατὰ τὴν μυθολογίαν], ὡς μὴ ὑψώσαντά με καὶ μέχρι τοῦ ἐμπορικοῦ βαθμοῦ, ὅστις ἤθελε διαταράξαι ἐξ ἁπαντὸς τὸ φιλαγροδίαιτον καὶ ἀπλοϊκὸν αἰσθημᾶ μου. Ἡ θεωρία τῶν σύκων διήγε· ῥεν εἰς τὴν μνήμην μου ὅλας τὰς ἀρχαίας περὶ αὐτῶν δοξασίας. Ἡ συκῇ, ἔλεγον, εἶναι τὸ μόνον ἄνανθον τῶν δένδρων, καὶ ὁ τῶν ξύλων αὐτῆς καπνὸς εἶναι δριμύτατος. Εἰς αὐτὴν δένοντες τοὺς ἀγρίου ταύρους οἱ παλαιοὶ, ἐπίστευον, ὅτι ἡμερόνοντο, καὶ ὅτι ἀπ' αὐτῆς κρεμώμενα τὰ κρέατα ἐγίνοντο ἀπαλώτερα. Διὰ τὴν αἶαν γε καὶ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Θαργηλίων οἱ Φαρμακεῖς ἐκρέμων εἰς τὸν τράχηλον, ὁμὲν ἀνὴρ σὺκα μέλανα, ἡ δὲ γυνὴ λευκά; Εἰς τὰς ἀναμνήσεις ταύτας ἐδυμῆθην τὸν κομικὸν Ἀριστοφάνην εὐχόμενον τοῖς Νεονύμοις καὶ συκολογεῖν.

• Ὑμὴν ὑμέναι' ὦ, ὑμὴν ὑμέναι' ὦ!

• Οἰκήσατε γοῦν καλῶς,

• Οὐ πρᾶγμα ἔχοντες,

• Ἀλλὰ συκολογοῦντες.

• Ὑμὴν ὑμέναι' ὦ, ὑμὴν ὑμέναι' ὦ!

• Τοῦ μὲν μέγος καὶ παχύ,

• Τῆς δ' ἡδύτι σύκον. [Ἀριστοφ. Εἰρήν.]

Ἐθεώρουν ἀκολουθῶν τὰς ἀγγέλους τοῦ ἔαρος ἀμυγδαλᾶς μου, καὶ τὰ φύλλα αὐτῶν μοὶ ἐνθύμιζον τὸν θάνατον τῆς δυστυχοῦς Φυλλίδος, δι' ἔρωτα ὑπὸ ἀμυγδαλὴν θανούσης. Αἱ κυδωνίαι μοὶ ἐνθύμιζον τοὺς νόμους τοῦ